

OD RODOKAPSU K ROZSÉVAČCE. POPULÁRNÍ LITERATURA 20. – 50. LET 20. STOL.

Mgr. Markéta Holanová, Mgr. Ina Pišová

Anotace: V semináři budeme sledovat proměny a čtenářské strategie tzv. pokleslých žánrů v období 20. – 50. let 20. stol., obvykle označovaných jako *literární brak* či *literatura populární*. První polovina semináře bude spočívat v hledání kontur jednotlivých žánrů (detektivka, červená knihovna, erotické, pornografické, cestopisné romány etc.) a zachycování jejich proměn v dynamickém kulturním poli první republiky, kdy nás bude zejména zajímat, jakým způsobem tento druh literatury odrážel dobové společenské nastavení. Následně se zaměříme na vztah populární literatury k jiným diskurzům (avantgarda, socialistický realismus) a proměny její funkce v období, kdy výrazněji vstupovala do služeb nově dominujících ideologií, což budou ilustrovat přepisy děl populární literatury podle požadavků socialistického realismu. Průběžným tématem semináře je vztah populární literatury a cenzury jako permanentní snahy udržet tzv. nevhodnou četbu na periférii literárního systému mimo zájem širokého čtenářstva.

Atestace: pravidelná docházka, prezentace synopse vybraného díla, fiktivní brakový román (deadline 24.12.)

16.10. SVĚT SEŠITOVÝCH ROMÁNŮ (RODOKAPS, ROMÁNOVÉ NOVINKY, LIST PANÍ A DÍVEK, HVĚZDA, ČTENÍ PRO ŽENY APOD.)

Primární texty

Gíta Šponarová: *My, vdané učitelky. (Čtení pro ženy)*

17.10. DETEKTIVNÍ A DOBRODRUŽNÁ ČETBA

Heslo *Populární literatura*. In: Mocná - Peterka: *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha, Litomyšl: Paseka 2004, 501-508.

Primární texty

Z paměti amerického detektiva Léona Cliftona.

Šílený lékař

Bažina springfontainská

Mrtvola bez hlavy

Hoffmeister, Adolf: *Záhada bílé knihy*. In: *Hledá se muž, který má dost času* (1927)

Čapek, Karel: *Šlépěj*.

24.10. ČERVENÁ KNIHOVNA

Primární texty

Jožka Jabůrková: *Dítě lásky*. (1930–1931, *Rozsévačka*).

Maryna Radoměrská: *Světlo jeho očí*. (1934–1935, *Hvězda*).

Neubauer, Vilém: *Sextánka* (1927)

31.10. V ZÁJMU OBECNÉ MRAVNOSTI. EROTICKÁ LITERATURA A JEJÍ POTÍRÁNÍ

Primární texty

Bedřich Böhnel: *Stud* (povídka *Ironický původ*)

František Trefný: *Panensví* (1932) (příručka z řady *Sexuální knihovna*)

Hanus, Jiří: *Já jsem vinna* (1928), s. 1-42

Krásná hřišnice (řada *Intimní knihovna*), s. 1-24

7.11. POČÁTKY ČESKÉHO KOMIKSU

(host)

14.11. POPULÁRNÍ KULTURA ZA PROTEKTORÁTU. OD MĚSTSKÉ LEGENDY K SUPERHRDINOVÍ (MÝTUS O PÉRÁKOVÍ)

Primární texty

Petr Janeček: *Černá sanitka. Druhá žeň. Pérák, ukradená ledvina a jiné pověsti*. Praha: Plot, 2007.

Petr Stančík: *Pérák*. Brno: Druhé město, 2008.

film: Jiří Brdečka – Jiří Trnka: *Pérák a SS*. (1946, 13min) <[youtube.com](https://www.youtube.com/watch?v=...)>

21.11. MEZI SORELOU A WESTERNEM

Primární texty (vybrané pasáže)

J. Danda: *Spoutaný kraj. (Rodokaps)*

K. F. Sedláček: *Luisiana se probouzí*. (1952)

28.11. EXOTIKA SOVĚTSKÉHO SVAZU

Primární texty

Julius Fučík: *V zemi, kde zítra již znamená včera*. (1932)

Bedřich Václavek: *SSSR v československé poezii*. (1936)

2.12. PROMĚNY TEXTU I - JAK SE STÁT SOCIALISTICKÝM REALISTOU

Primární texty (vybrané pasáže)

Géza Včelička: *Kavárna na hlavní třídě* (1932, 1956)

Vašek Káňa: *Dva roky v polepšovně* (1930), *Válkou narušení* (1951)

12.12. PROMĚNY TEXTU II – OD ANNY K PROLETÁŘCE

Primární texty

Ivan Olbracht: *O Anně, rusé proletářce*. (1925–1926, *Reflektor*)

Ivan Olbracht: *Anna proletářka*. (1951)

19.12. TEORETICKÉ SHRUTÍ: „VYSOKÉ“ A „NÍZKÉ“ UMĚNÍ, LITERÁRNÍ BRAK

K slovníkovým definicím populární literatury zejména: Nünning: *Lexikon teorie literatury a kultury*. Brno: Host 2006; Mocná - Peterka: *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha, Litomyšl: Paseka 2004.

Pavel Zahradka: „Rozlišení mezi vysokým a nízkým uměním.“ In: Pavel Zahradka: *Vysoké versus*

populární. Praha: Periplum 2009, s. 16–31.

Oldřich Sirovátka: „Od literatury k braku: Cesty a mechanismy české konzumní četby ve 20. letech.“ *Česká literatura* 25, 1977, č. 3, s. 210–223.

2.1. SPOLEČNÉ ČTENÍ FIKTIVNÍCH BRAKOVÝCH ROMÁNŮ